

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2026-05-21 Nr. 429-170
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą (toliau – draudikas), kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. spalio 18 d. eismo įvykio metu buvo apgadintas pareiškėjo automobilis „BMW M340I Xdrive“, valst. Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – pareiškėjo automobilis). Pareiškėjas kreipėsi į eismo įvykio kaltininko automobilio valdytojų civilinę atsakomybę įprastine transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo (toliau – TPVCAPD) sutartimi apdraudusį draudiką dėl draudimo išmokos ir pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų atlyginimo.

2025 m. spalio 20 d. draudikas pareiškėjui pateikė informaciją dėl pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų atlyginimo tvarkos.

2025 m. spalio 21 d. pareiškėjas informavo draudiką, kad draudiko siūlomi partneriai negali suteikti pareiškėjo poreikius atitinkančios pakaitinės transporto priemonės, todėl pareiškėjas pakaitinės transporto priemonės ieškos savarankiškai.

2025 m. spalio 22 d. draudikas paprašė pareiškėjo patikslinti planuojamą pakaitinės transporto priemonės nuomos kainą parai ir tą pačią dieną gavo pareiškėjo atsakymą, kad galutinė paros nuomos kaina pareiškėjui dar nėra žinoma.

2025 m. gruodžio 3 d. pareiškėjas draudikui pateikė pakaitinės transporto priemonės nuomos sutartį su UAB „Luxrent“, sąskaitas faktūras ir apmokėjimą už pakaitinės transporto priemonės nuomą patvirtinančius dokumentus. Vadovaujantis pateiktais dokumentais, pareiškėjas už 39 dienų pakaitinės transporto priemonės nuomos laikotarpį patyrė 3 790 Eur išlaidų.

Iš pateiktų dokumentų draudikas taip pat nustatė, kad nuomos sutartis buvo sudaryta 2025 m. spalio 20 d., o joje nurodytas pradinis nuomos įkainis – nuo 110 Eur per parą. Taigi, draudikas pastebėjo, kad pareiškėjas nuo pat pradžių žinojo taikomus nuomos įkainius, tačiau su draudiku tinkamai nebendradarbiavo ir neteikė turimos informacijos.

Draudikas nustatė, kad analogiška pareiškėjo automobiliui pakaitinė transporto priemonė su automatine pavarų dėže galėjo būti išnuomota už 45 Eur be PVM už parą, kai nuomos laikotarpis neviršija 14 dienų, o nuo 15 dienos – už 40 Eur be PVM už parą. 2025 m. gruodžio 9 d. draudikas informavo pareiškėją apie apskaičiuotą pareiškėjui mokėtiną draudimo išmoką, atlyginančią pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas – 1 972,30 EUR su PVM.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir pateikė draudikui pretenziją, reikalaujamas atlyginti 3 790 Eur už pakaitinės transporto priemonės nuomą. Pareiškėjas teigė, kad draudiko nurodyti partneriai negalėjo pasiūlyti į pareiškėjo automobilį panašios transporto priemonės nuomos, nes pareiškėjo vairuotojo pažymėjimas suteikia teisę pareiškėjui vairuoti automobilius tik su automatine pavarų dėže, taip pat dėl saugumo ir kitų aplinkybių pareiškėjui reikalingas automobilis keturiais varančiais ratais, t. y. toks koks ir buvo pareiškėjo automobilis. Pareiškėjas laikėsi pozicijos, kad jo išsinuomota pakaitinė transporto priemonė pagaminimo metais, nusidėvėjimu, techniniais sprendimais ir vertė buvo žemesnio lygio, bet panašiausia į pareiškėjo automobilį.

Draudikas informavo pareiškėją, kad sprendimas yra galutinis ir keičiamas nebus. Draudikas nurodė, kad, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės

atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (toliau – TPVCAPDĮ), atsižvelgus į tai, ar pakaitinė transporto priemonė buvo būtina, o patirtos išlaidos protingos, pakaitinės transporto priemonės išlaidos kompensuojamos, remiantis vidutiniais rinkos įkainiais, o išlaidos, viršijančios protingas išlaidas, laikomos nesusijusiomis priežastiniu ryšiu su kaltininko veiksmais.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti papildomą 1 817,70 Eur draudimo išmoką, atlyginančią visas pareiškėjo patirtas pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas (iš viso 3 790 Eur).

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas pakartojo sprendime neatlyginti pareiškėjui visų jo patirtų pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų ir atsakyme į pretenziją išdėstytus argumentus bei prašė pareiškėjo reikalavimą laikyti nepagrįstu.

Anot draudiko, išlaidos, patirtos pakaitinės transporto priemonės nuomai po eismo įvykio, vertinamos ir atlyginamos įprasta tvarka, jei jos atitinka priverstinių, būtinų ir protingų išlaidų kriterijus. Draudikas įsipareigoja atlyginti tik tiesiogiai su eismo įvykio padariniais susijusias išlaidas, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes ir rinkos kainas, neviršijančias vidutinės klasės automobilio nuomos kainos. Draudiko teigimu, pareiškėjo pasirinkimas nuomotis aukštesnės klasės pakaitinę transporto priemonę, nesuderinus nuomos sąlygų su draudiku, neatitinka teisės aktų reikalavimų ir teismų praktikos, todėl draudikas nusprendė kompensuoti tik dalį patirtų išlaidų, laikantis protingumo ir būtinumo principų.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindą, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą, Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindą priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo neatlyginti pareiškėjui visų jo patirtų pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų, pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina nustatyti, ar draudiko sprendimas atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reguliavimą ir yra pagrįstas.

Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuoja TPVCAPDĮ ir jį įgyvendinančių teisės aktų (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) ir kt.) nuostatos.

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Pagal TPVCAPD sutartį, kaip nuostolių draudimo sutartį, mokama draudimo išmoka yra skirta atlyginti žalą, per eismo įvykį padarytą asmeniui, turtui ir neturtinei žalai, taip pat nuostoliams, atsiradusiems kaip eismo įvykio padarinys, kompensuoti (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 ir 5 dalys).

Vadovaujantis Taisyklių 16 punktu, žalos dėl to, kad nukentėjęs trečiasis asmuo dėl draudžiamąjį įvykio negali naudotis sugadinta ar sunaikinta transporto priemone, dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, atsižvelgdamas į transporto priemonės sugadinimų pobūdį (ar yra galimybė su tokia sugadinta transporto priemone toliau dalyvauti eisme), faktinį sugadintos transporto priemonės remonto laiką, remonto galimybes, sugadintos ar sunaikintos transporto priemonės tipą, vidutinius pakaitinės transporto priemonės nuomos įkainius ir kitas įrodymais pagrįstas aplinkybes, leidžiančias nustatyti tokios žalos dydį. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.38 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra – vadovaujantis protingumo kriterijais. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga

¹ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. liepos 24 d. nutarimo Nr. 626 redakcija).

kooperuotis) (CK 6.38 straipsnio 3 dalies). Sutartis turi būti vykdoma kuo ekonomiškiau kitai šaliai būdu (CK 6.200 straipsnio 3 dalies). Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pareigą bendradarbiauti ir savo teises įgyvendinti sąžiningai turi abi sutarties šalys, todėl jos abi turi veikti aktyviai ir atlikti protingumo kriterijų atitinkančius veiksmus, esančius tinkamo šalių bendradarbiavimo prielaida².

Sprendžiant klausimą dėl pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų atlyginimo, pažymėtina, kad kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad nuostoliai, kaip nukentėjusio asmens patirtos išlaidos, turi atitikti tokius požymius: 1) jos yra priverstinės, 2) jos yra būtinos, 3) jos yra protingos.³

Nagrinėjamu atveju draudikas neginčija pareigos atlyginti pareiškėjo patirtas pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas, taip pat sutinka su pakaitinės transporto priemonės nuomos trukme⁴, tačiau nesutinka su atlygintinų nuomos išlaidų dydžiu dėl taikytų automobilio nuomos įkainių. Draudikas remiasi TPVCPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje įtvirtinta nuostata, kad draudikas moka nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos žalos dydžio išmoką ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos atlyginimo.

Draudiko teigimu, pareiškėjo prašoma atlyginti pakaitinės transporto priemonės nuomos kainą nuo 2025 m. spalio 20 d. iki 2025 m. lapkričio 3 d. – 110 Eur už parą, o nuo 2025 m. lapkričio 3 d. iki 2025 m. lapkričio 28 d. – 90 Eur už parą, prieštarauja protingumo ir būtinumo principams bei neatitinka rinkoje vyraujančios vidutinės pareiškėjo poreikius atitinkančių specifikacijų automobilių nuomos kainos, todėl yra nepagrįsta ir atlygintina tik iš dalies. Anot draudiko, pareiškėjo pasirinkta pakaitinė transporto priemonė yra aukštesnės klasės ir prabangesnė nei pareiškėjo automobilis, o draudikas privalo kompensuoti tik protingas išlaidas.

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką nurodo, kad draudiko siūlyta išsinuomoti pakaitinę transporto priemonę savo specifikacijomis neatitiko pareiškėjo automobilio, draudiko partneriai negalėjo pasiūlyti pareiškėjo poreikius atitinkančios pakaitinės transporto priemonės, todėl pareiškėjas informavo draudiką, kad pakaitinę transporto priemonę nuomosis savarankiškai. Pažymėtina, kad pareiškėjas draudikui adresuotoje pretenzijoje nurodė, kad jo automobilis pasižymėjo tokiomis specifikacijomis: „4x4, automatas, benzinas, didesnė bagažinė, tokia pat markė“, tačiau kreipimesi į Lietuvos banką nenurodė ir neįrodinėjo (neteikė duomenų ar paaiškinimų) jokių pareiškėjo vairuoto automobilio techninių savybių, specifikacijų ir jų neatitikimo draudiko partnerių siūlomoms pakaitinėms transporto priemonėms.

Lietuvos banko Pakaitinės transporto priemonės suteikimo praktikos TPVCPD atveju apžvalgoje⁵ (toliau – Apžvalga) laikomasi pozicijos, kad įprastu atveju pakaitinė transporto priemonė turi atitikti tas pačias charakteristikas kaip ir apgadinta transporto priemonė. Specifinių transporto priemonių (pavyzdžiui, mikroautobuso, visureigio, premium klasės automobilio) savininkai įprastai turi pagrįsti būtinybę nuomotis analogišką transporto priemonę.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė duomenis apie rinkoje esančius automobilių nuomos pasiūlymus ir nuomos kainas. Iš draudiko pateiktų skirtingų tiekėjų nuomos pasiūlymų matyti, kad draudiko pareiškėjui siūlytą nurodomą „BMW 320d“ automobilį UAB „Luxrent“ 8-14 dienų laikotarpiui išsinuomoti galima už 45 Eur (su PVM) paros kainą, o nuo 15 dienos – už 40 Eur (su PVM) paros kainą. Draudikas taip pat pateikė bendrovės UAB „BMS Technologija“ komercinį pasiūlymą, kurio duomenimis automobilį „Kia Sportage 1,6 T-GDI 4WD“ išsinuomoti galima už 35 EUR (be PVM) paros kainą. Draudiko pateiktais duomenimis automobilį „Cupra Formentor F6“ išsinuomoti galima už 35 EUR (su PVM) paros kainą.

Atkreiptinas dėmesys, kad, apibendrinus „BMW 320d“, „Kia Sportage 1,6 T-GDI 4WD“ ir „Cupra Formentor F6“ automobilių specifikacijas draudiko pateiktuose nuomos skelbimuose, galima daryti išvadą, jog visi pateikti automobiliai yra su automatine pavarų dėže, automobiliai „Kia Sportage“ ir „Cupra Formentor“ yra su 4 varomais ratais ir benzininiu varikliu, tuo tarpu „BMW 320d“ yra su galiniais varomais ratais ir dyzeliniu varikliu. Visi nurodyti automobiliai yra 5 vietų ir skirti kasdieniam naudojimui bei kelionėms, todėl funkcinė prasme atitinka tą pačią paskirtį. Taip pat, visi draudiko nurodyti automobiliai priskirtini vidutinės–aukštesnės klasės segmentui (nors jų lygis skiriasi, nė vienas nėra žemos klasės ar ekonomiškasis miesto automobilis), yra pakankamai erdvūs – gali patogiai vežti keleivius ir bagažą (nors bagažinės dydis skiriasi), palyginti nauji (apie 2020 m. ir naujesni), todėl turi modernesnes technologijas,

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-189/2012.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2002.

⁴ 39 dienos.

⁵ Pakaitinės transporto priemonės suteikimo praktikos TPVCPD atveju apžvalga https://www.lb.lt/uploads/publications/docs/24389_25698ffc9d54a266e44c358c8eeea931.pdf.

saugumo sistemas ir komforto įrangą.

Pareiškėjas pasirinko nuomotis „Premium SUV“ klasės automobilį „BMW X5“, kuris yra aukštesnės klasės, prabangesnis, galingesnis ir komfortiškesnis nei draudiko pateikti pakaitinės transporto priemonės pasiūlymai, o jo nuomos kaina taip pat dvigubai didesnė, nei draudiko pateiktuose pasiūlymuose. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad pareiškėjo išsinuomotas automobilis „BMW X5“ yra aukštesnės klasės, prabangesnis, komfortiškesnis nei pareiškėjo turimas automobilis „BMW M340i Xdrive“.

Pažymėtina, kad teismų praktikoje laikomasi nuomonės, kad draudimo teisinius santykius reglamentuojantys teisės aktai nenustato draudiko pareigos kompensuoti nukentėjusiam asmeniui analogiškos pakaitinės transporto priemonės nuomos mokesčio išlaidas, todėl žalos administravimo ir draudžiamojo tyrimo metu tiek nukentėjęs asmuo, tiek draudikas yra saistomi tarpusavio prievolių, kurių įgyvendinimas grindžiamas sutarties šalių tarpusavio bendradarbiavimu, siekiant kuo ekonomiškiau ir efektyviau nustatyti draudimo išmokai išmokėti ir jos dydžiui nustatyti reikšmingas aplinkybes. Vadinasi, žalos administravimo ir draudžiamojo tyrimo metu šalys turi laikytis CK 6.38 straipsnio 3 dalies ir 6.200 straipsnio 3 dalies reikalavimų, t. y. atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau kitai šaliai būdu ir, vykdant prievolę, bendradarbiauti su kita šalimi.⁶

Nagrinėjamu atveju nustatyta, jog pareiškėjas pakaitinę transporto priemonę nuomojosi nuo 2025 m. spalio 20 d. iki 2025 m. lapkričio 28 d. Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas apie pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų kompensavimo tvarką ir sąlygas buvo informuotas dar iki 2025 m. spalio 20 d., pareiškėjas nuo pat pradžių žinojo apie draudiko taikomus pakaitinės transporto priemonės nuomos kompensavimo įkainius, tačiau su draudiku nebendradarbiavo ir paprašytas neteikė informacijos apie planuojamas pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas. Taigi, darytina išvada, kad pareiškėjas nei pakaitinės transporto priemonės nuomos kainos, nei laikotarpio su draudiku nederino, todėl pareiškėjas prisiėmė riziką dėl pasirinktų nuomos įkainių pagrįstumo.

Sutiktina su draudiko teiginiu, kad pareiškėjo išsinuomotas automobilis „BMW X5“ yra priskiriamas prabangių automobilių klasei, todėl Lietuvos banko nuomone, gali būti prilygintas Apžvalgoje nurodytai „specifinei transporto priemonei“ ir pareiškėjas turėjo pagrįsti būtinybę nuomotis būtent tokios klasės bei savybių transporto priemone. Pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei draudikui nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurių pagrindu būtų galima nustatyti, kad pareiškėjui buvo būtinas prabangios klasės, konkrečių charakteristikų automobilis, todėl galima daryti išvadą, kad pareiškėjas nepagrindė poreikio nuomotis būtent tokios, prabangių automobilių klasei priskiriamos pakaitinės transporto priemonės. Sutiktina ir su draudiko vertinimu, kad automobiliai, pagal kurių rinkos nuomos kainas draudikas nustatė atlygintinas pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas, iš esmės atitiko pareiškėjo kasdienio naudojimo poreikius bei būtų funkcionaliai panašūs į pareiškėjo automobilį.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys pagrindžia aplinkybę, kad pareiškėjo pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidų dydis neatitinka visų minėtų aktulių kriterijų – pareiškėjas nepagrindė būtinybės nuomotis prabangių automobilių klasei priskiriamos transporto priemonės, taip pat nepaneigė fakto, kad panašios specifikacijos ir jo poreikius iš esmės atitinkančią pakaitinę transporto priemonę galėjo išsinuomoti už mažesnę kainą, kaip ir įrodinėjo draudikas. Kartu reikšminga, kad pareiškėjas nebendradarbiavo su draudiku ir neinformavo iš anksto apie pasirinktos nuomos įmonės taikomus įkainius, nors šie jam buvo žinomi, o draudikas prašė juos nurodyti. Tokiais veiksmais pats pareiškėjas sudarė prielaidas patirti didesnes, su draudiku nesuderintas išlaidas, kurių pilnai draudikas neprivalo atlyginti.

Atsižvelgiant į teisės aktuose nustatytą reglamentavimą ir teismų praktiką, konstatuotina, kad draudiko sprendimas tik iš dalies atlyginti pareiškėjui jo patirtas pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas (1 972,30 EUR su PVM apimtyje) atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reguliavimą ir yra pagrįstas, o pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti papildomą 1 817,70 Eur draudimo išmoką, atlyginančią visas pareiškėjo patirtas pakaitinės transporto priemonės nuomos išlaidas, laikytinas nepagrįstu ir atmestinu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio

⁶ Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus 2020 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-886-567/2020.

26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis